

- Serpylli, }
 Calaminthæ, } añ Manipulum vnum.
 Hyssopi, }
 Rutæ, }
 Centaurij minoris, } añ Manipulum dimidium.
 Stichadis, }
 Radicum polypodij, vnciam dimidiam.
 Agarici optimi, drachmas tres.
 Pulpæ colocynthidis, drachmam vnam.
 Coquantur ad tertias.
 ℞. Iuris decocti, vncias quindecim.
 Hieræ picræ, } añ vnciam dimidiam.
 Benedictæ laxatiuæ, }
 Antidoti Indi, } añ drachmas duas & dimidiam.
 Diaphenicôn, }
 Mellis rosacei colo transfusi, vnciam vnam.
 Oleorum laurini, } añ vnciam vnam & dimidiam.
 Rutacei, }
 Salis fossilis faxei, drachmam vnam & dimidiam.
 Commixtis omnibus, fiat enema,

Nutriens.

E decocto pulli, capi, lacte recens multo, è cremore ptisanæ, in quibus oua forbilis seu tremula dissoluuntur. Neq; mel quod detergat, neq; sal, qui ad excretionem irritat, neq; oleum, quod lubricet aluum, adijciendum.

Pluribus exemplis opus esse minime arbitror, quod illa, si qui complura desiderent, è nostris de Medendi ratione libris peti possint. Inijciendi clysteres tempus nullum est certum aut constitutum, modò duabus aut tribus horis, aut longius à cibis sumptis adhibeantur. Detinendi etiam tempus non vnum idemq; est in omnibus clysteribus, sed pro eorundem diuersitate variatur. Quibus enim abluendi & extergendi vis inest, hi supra horæ dimidiam partem in corpore haud retineantur. Dolores mitigantes, & tormina placantes, longior tempore, extra scilicet vnius horæ spacium, detinere debent. Omnium longissimo, quibus glutinandi facultas inest, vt sunt qui in dysenteria inijciuntur. Qui purgandi facultatem habent, sua sponte, magna ex parte, erumpunt. Quod si diutius quam par sit in corpore cunctantur, glandem supponere conuenit, vt scilicet excretoria facultas excitata, noxia tandem cum medicamentis expellat.

Tempus inijciendi clysteres. Detinendi.

DE COLLYRIIS.

Caput XXI.

Collyria Latinis medicamenta vocantur quæ oculis induntur ac instillantur. Græcis κολλύρια nominantur. Duùm autem sunt generum. Quædam enim liquida sunt: & hæc priuatim hodie ab ijs qui medicinam faciunt, Collyria appellantur. Quædam verò arida, quæ hodie barbara voce Sieff iisdem vocantur. Græci priora υγροκολλύρια, posteriora ξεροκολλύρια nuncupant. Atque hæc quidem pyramidis ferè formam accipiunt, & arida insufflantur. Paucæius generis hodie in officinis parata inueniuntur. Cæterùm materia collyriorum, è qua componuntur, variâ est. Nam succi, liquoris, semina, fructus, plantarum partes, & metallica, ijs inferuntur, quæ pro affectuum magnitudine variantur. Vtîmur enim ijs in oculorum diuersis morbis, vlcerebus, vulneribus,

Collyria. Genera. Liquida. Arida. Sieff.

Materia collyriorum.

k iij bus,

Vfus.

bus, fistulis, suffusionibus, & id genus alijs. Hinc est, quòd interdum ijs adfectamus ea quibus extergendi facultas inest: nunc, quibus acris: iam vero adstringentia, aliquando etiam discutientia permiscemus: quorum omnium copiam suppeditat Galenus lib. quarto de Compositione medicamentorum localium, cap. quarto, & Paulus in septimo, cap. decimosexto. Porrò collyria, quibus reprimendi aut sedandi dolorem vis inest, in liquore aliquo stillaticio conuenienti diluuntur, atq; adeò oculis instillantur, aut linamenti specie admouentur. Quæ verò vrendi vim obtinent, hæc vnguentis, pinguedinibus, oleisq; admixta adhibent. Si qua collyria arida in officinis ad vsum retinentur, hæc trita, & in cote leuigata, inq; tenuissimū pollinem redacta, aliquo stillaticio liquore dissoluta instillantur. Ultra verò vnam aut alteram guttam oculis instillare haud oportet. Sed è formulis quæ diximus, clariora euadent.

I. Reprimens.

℞. Collyrij albi aridi, in cote leuigati, drachmas duas.
Stillaticij liquoris rosacei, }
Plantaginis, } añ vnciam vnam & dimidiam.
Commixtis omnibus, fingatur Collyrium liquidum.

II.

℞. Stillaticij liquoris plantaginis, }
Rosarum, } añ vnciam vnam,
Poligoni, }
Collyrij è glaucio, drachmam vnam.
Rosæ, drachmam dimidiam.
Cerussæ elotæ, } añ scrupulum vnum.
Boli armeni, }
Opij, grana tria.
Crocij, grana duo.
Commixtis inter se omnibus, formetur Collyrium liquidum.

III. Dolorem sedans.

℞. Cerussæ decies in stillaticio rosarum liquore elotæ, drachmam vnam.
Sarcocollæ, scrupulos duos.
Amyli, } añ scrupulum vnum.
Tragacanthæ, }
Opij, grana quatuor.
Omnia leuigata, & succo foenigræci excepta in collyria digerantur arida.

III. Constringens.

℞. Collyrij è glaucio, drachmas sex.
Aloes, } añ drachmam vnam.
Acacia, }
Licij, } añ scrupulum vnum.
Boli armeni, }
Gummi arabici, drachmam vnam & dimidiam.
Tritis omnibus, acydoniorum succo commixtis, informentur collyria.

V. Discussans.

℞. Liquoris stillaticij rosarum, }
Fœniculi, } añ vnciam vnam.
Chelidonij maioris, }
Euphrasiæ, }
Vini optimi, vnciam vnam & dimidiam.
Aloes, drachmam vnam.
Pompholygis lotæ, drachmam vnam & dimidiam.

Saga-

Sagapeni, drachmam vnam.
 Sacchari, vnciam dimidiam.
 Commixtis omnibus, fiat collyrium liquidum.

VI.

℞. Collyrij viridis, drachmas duas.

Auripigmenti, }
 Mercurij sublimati, } añ grana tria.

Vnguenti ægyptiaci, vnciam dimidiam.
 Dialtheæ, vnciam vnam.

Permixtis omnibus, fiat vnguentum.

DE GARGARIZATV.

Caput XXII.

Gargarizatus varijs componitur modis. Iam enim ex stillaticijs stirpium liquoribus, nunc verò ex iure decoctorum. His verò pro diuersitate affectus Diamoròn, succi medicati è ribes, & ex Berberi diacaryòn, mel rosaceum, serapia, hiera picra, & id genus alia permiscuntur. Piora quatuor tum maxime adijciuntur, quum reprimendi indicatio adest. Mel rosaceum, quum extergendi, aut discutendi. Hiera picra, vbi è capite & eius partibus aliquid elicere studemus. Cæterum nullum in componendis gargarismis, certum & præscriptum pondus obseruatur. Quoniam non desunt, qui religiose contendunt liquorum pondus simplo Antidotorum, succorum medicatorum, & serapiorum debere respondere. Vt si verbi gratia, serapiorum, & antidotorum, item succorum medicatorum sint vnciæ duæ, liquorum admiscant vncias sex. Verum in gargarismis componendis hac superstitiosa obseruatione non est opus. Nos rescriptorum quorundam exempla subiiciemus. Quorum

Gargarismi
compositio.

Pondus.

I.

℞. Liquoris stillaticij rosarum, }
 Plantaginis, } añ vnciam vnam & dimidiam,

Oxalidis, }
 Lactuæ, } añ vnciam vnam.
 Fragariæ, }

Prunellæ, vnciam vnam & dimidiam.

Solani, vnciam vnam.

Nymphææ, vnciam dimidiam.

Diamoron, drachmas septem.

Succi medicati è ribes, }
 Ex berberi, } añ drachmas sex.

Serapij è papauere, vnciam dimidiam.

Succi fragorum, vncias tres.

Acetioptimi, vnciam dimidiam.

Permixtis omnibus, informetur gargarizatus.

II.

℞. Plantaginis, }
 Prunellæ, }
 Fragariæ, } añ Manipulum vnum.
 Polygoni, }
 Oxalidis, }
 Saluæ, }

Rosarum rubearum, Manipulum dimidium,

Galla

Gallarum, } añ vnciam vnam.
 Calycolorum glandium, }
 Rhois obsoniorum, } añ drachmam vnam & dimidiam.
 Balauftiorum, }
 Radicis symphyti maioris, vnciam dimidiam.
 Coquantur in aqua fontana iustæ quantitatis ad tertias, dein colo transfundantur, & iuri decocti adijciantur
 Diacaryon, }
 Diamoron, } añ vnciam vnam & dimidiam.
 Serapij myrtini, }
 Aluminis liquidii, drachmam vnam.
 Bulliant denuò, fiatq; gargarizatus.

III.

℞. Maiorana, }
 Origani, } añ Manipulum vnum.
 Serpylli, }
 Betonica, }
 Saluia, }
 Carpesiorum, } añ drachmam vnam.
 Piperis longi, }
 Pyrethri, } añ drachmam dimidiam.
 Zingiberis, }
 Coquantur in libra vna aquæ, tantisper dum tertia pars absumat: colo transfundantur, & iuri decocti adijciantur
 Mellis rosacei colo transfusi, vnciam vnam & dimidiam.
 Oxymelitis scillitici, vnciam vnam.
 Commixtis omnibus, fingatur gargarismus.

III.

℞. Hieræ picræ, vnciam dimidiam.
 Oxymelitis scillitici, vncias duas.
 Liqueoris stillaticij hyssopi, }
 Betonica, } añ vnciam vnam & dimidiam.
 Origani, }

Commisceantur, formeturq; gargarismus.

Exempla plura alia medendi nostra ratio tibi suppeditabit.

Vfus gargarismi.

Cæterum in vsu gargarismorum obseruandum vnicè erit, vt tepida quadam qualitate præditi, ori admoueantur: exceptis tamen ijs, qui in destillationibus capitis, ex tenuibus & acris humoribus ortis, vsurpantur. Siquidem illos, quò scilicet fluxio sistatur, frigidus esse decet.

DE DENTIFRICIIS.

Caput XXIII.

Dentifricia.
Vfus.

Dentifricia, quæ Græcis δοντορριμματα dicuntur, ad diuersos vsus varia à medicis componuntur. Sic autem, cur appellata sint, vsus eorundem satis docet. Siquidem ijs maximè in expoliendis, extergendis, & stabilendis dentibus vtuntur medici, ea illis affricantes. Interdum etiam refrigeratis, & dolentibus dentibus, gingiuisq; laxis admouentur. Item ad parulidas, omniaq; oris, & gingiuarum potissimum vitia, vt liquet ex ijs quæ traduntur à Galeno libro quinto, de Compositione medicamentorum localium capite ultimo, adhibentur. Cæterum triplici ferè forma hodie componuntur dentifricia.

Compositio-
nis ratio.

fricia.

fricia. Aut enim in tenuissimum puluillum redacta dentibus affricantur. Aut adiectis liquoribus aliquot, cum ipsdem dentes eluuntur. Aut in linimenti formam digesta, dentibus circumlinuntur: id quod e formulis subiiciendis fiet manifestissimum.

I.

℞. Nitri, } añ drachmas duas.
 Aluminis, }
 Myrrhæ, drachmam vnam.
 Radicis iridis illyricæ, }
 Cornu ceruini vsti, } añ drachmam vnam & dimidiam.
 Thuris, }
 Salis vulgaris tosti, drachmam vnam.
 Piperis, } añ drachmam dimidiam.
 Pyrethri, }
 Aristolochiæ rotundæ, } añ scrupulos duos.
 Menthæ aridæ, }
 Testarum sepiæ, } añ drachmas duas.
 Pumicis, }
 Tufis & cribratis singulis, fiat dentifricium.

II.

℞. Liquoris stillaticij menthæ, }
 Origani, }
 Saluæ, } añ vncias tres & dimidiam.
 Abrotoni, }
 Hyssopi, }
 Apij, }
 Aluminis scissilis assati, & vino austero extincti, drachmas duas.
 Nitri, drachmam vnam & dimidiam.
 Salis assii, drachmas duas.
 Commixta sex horis simul perstent, & subinde igni admota per vasculum, quod Alembicū nominant, stillent: liquorq; ad vsum seruetur in vitreo vase.

III.

℞. Gallarum, } añ drachmam vnam & dimidiam.
 Putaminum mali punici dulcis, }
 Rosarum purpurearum, drachmas duas.
 Aluminis scissilis, drachmam vnam.
 Sanguinis draconis, drachmam vnam & dimidiam.
 Thuris, drachmas duas.
 Balauftiorum, } añ scrupulos duos.
 Myrrhæ, }
 Trita & cribrata excipiantur oxymelite scillitico, & vsu exigente ad stabi-
 hendos dentes & gingiuas firmandas illinantur.

DE PESSIS.

Caput XXIII.

Πέσσις Græcis, Paulo & Aëtio testibus, lana est concepta, & ad digiti for-
 mam rotunda, longitudine, vt plurimū, octo digitorū, qua medicamen-
 ta excipiunt, ac genitalibus mulierū partibus induntur. Latini, iustar Græco-
 rum, id genus medicamēti Pessum appellāt. Qui hodie faciunt medicinā, bar-
 barā voce Pessarum vocant. Quanquam sunt qui hac voce, non sine magna re-
 rum

Pessus.

Pessarum.

rum

rum confusione, pro clystere vteri abutuntur, quum tamen Græcis peculiari nomine *μυτρεγγίτου* vocentur, quarum vsus est ad menses aut mouendos, aut sistendos. Item ad tumores discutiendos vteri, aut solutiones continui persanandas. Cōstat metrenchytes ex vnc. sex aut octo liquorum Aridorū & in puluerē tritorum, vnc. dimidia. Inijcitur somni tempore. Retinet horis quinque aut sex. Nascalia verò, barbarissimo ac ineptissimo vocabulo, quos græci & latini Pessos, illi appellant. Porrò generales Pessorū differentia tres existunt. Alij siquidem emolliunt, alij adstringunt, alij aperiunt. Emollientes, vteri phlegmonibus, exulcerationibus, refrigerationibus, suffocationibus, auersionibus, & inflationibus accommodantur. Fiunt ex cera, oleis, pinguedinibus anseris aut gallinæ, butyro salis experte, resina, medulla ceruina, fœnogræco, & similibus. Aperientibus vtimur, quum suppressos menses reuocare, aut vterum cōniuentem, compressumue emendare studemus. Parantur autem hi Pessi ex melle, artemisia, dictamno brasiica, glycyrrhiza, succo rutæ, porro, sabina, & id genus alijs. Adstringentes, contrarium aperientibus vsum præbent. Quippe muliebrem fluxum cohibent, & apertū laxumue vterum contrahunt, prolapsūque reprimunt, atque propulsant. Materia verò adstringentium è libro primo huius Operis petenda venit. Cæterum, quòd etiam ad Pessorum compositionem attinet, non semper, hodie præsertim, lana excepta medicamenta vtero induntur: sed nonnunquam aptis liquoribus, gummi mellè perfectè cocto, aut cera, aut resinis additis, ad formam paulo ante dictam coacta vteri ceruici intruduntur. Hæc autem ita magna ex parte miscentur, vt ad vnciam ceræ, aut mellis perfectè cocti, adijciatur medicamentorum ac specierum morbo congruentium vncia vna. Quamquam præstat hæc componentis industriæ & arbitrio relinquere. Interdum medicamenta ipsa probè subacta, sericoque aut tenuissimo linteo obducta, vtero subijciuntur. Non tamen negligendū erit, quin pessi filum prælongum habeant appensum, quo faciliè, vbi visum fuerit, aut necessitas postulauerit, extrahi possint. Nunc aliquot Pessorum exempla subijciemus.

I.

*Emollient
pessus.*

℞. Butyri salis expertis, drachmas tres.
Oesyphi, drachmas duas.
Medullæ ceruinæ,
Adipis anserini, } añ drachmam vnam & dimidiam,
Gallinæ, }
Seminis lini, } añ drachmas duas.
Fœnogræci, }
Meliloti, drachmam vnam.
Mastiches, drachmam vnam & dimidiam.
Ouorum lutea tria.
Oleorum rosacei, } añ vnciam dimidiam.
Irii, }

Ceræ, quod satis est ad crassitudinem iustam inducendam. Dein lana duplicata & contorta, hoc medicamento imbuta vtero subijciatur.

II.

*Menses elici-
ens pessus.*

℞. Artemisias, } añ drachmas duas.
Abrotoni, }
Dictamni, }
Radicum acori veri, } añ drachmas tres.
Rubias, }
Seminis nigellæ, drachmam vnam & dimidiam.
Baccarum lauri, vnciam dimidiam.

Rutæ

Rutæ aridæ, drachmam vnam.

Sabinæ, scrupulos duos.

Castorij, scrupulum vnum

Myrrhæ, } añ drachmam vnam & dimidiã.

Styracis liquidĩ,

Sagapeni, } añ drachmam vnam.

Ladani,

Tufis & cribratis ijs quæ opus est, mellis quod satis est, vt in coalitum cras-
fiolem & vnitatem coeant, adijciatur: & vbi vsus postulat, fingantur pefsi, qui
vulvæ indantur.

III.

℞. Cornu ceruini vsti, } añ drachmas duas.

Thuris masculi,

Sanguinis draconis, } añ drachmam vnam & dimidiã.

Gallæ immaturæ,

Balaustiorum,

Rosarum purpurearum, drachmas duas,

Acaciæ,

Hypocistidis, } añ drachmam vnam.

Mastiches,

Boli armenij, scrupulos duos.

Radice symphyti maioris, } añ drachmam vnam & dimidiã.

Bistortæ,

Trita in pollinem leuissimum succo plantaginis, & oleo rosaceo, quod satis
est, excipiantur, & linteolis pessorum, quantitate illigata, in mulieris puden-
dum inserantur.

Iam aliquot clysterum vteri paradigma adijciemus.

I. *Menses eliciens.*

℞. Iuris decocti artemisiæ, vncias tres.

Oleorum liliacei,

Irini, } añ vnciam vnam.

Laurini,

Myrrhæ, } añ drachmam vnam & dimidiã.

Sagapeni,

Castorij, scrupulum vnum.

Commixtis omnibus, fiat metrenchytes.

II. *Adstringens.*

℞. Succu plantaginis, } añ vncias duas & dimidiã.

Oxalidis,

Oleorum myrthini, } añ vnciam vnam & dimidiã.

Mastichini,

Succini albi, } añ scrupulos duos.

Thuris,

Boli armenij, scrupulum vnum.

Pastillorum espodio, } añ drachmam vnam.

Terra Lemnia,

Tritis prius, ijs quæ opus est, commisceantur, fiatq; metrenchyta.

III.

℞. Origani, } añ Manipulum vnum.

Saluiæ,

Sampfuchi,

1

Chamæ-

Chamadryos, añ Manipulum vnum.

Seminis fœniculi,
Petrofelini,
Dauci,
Anisi, } añ drachmam vnam.

Decoquantur in sufficienti aquæ quantitate vsq; ad medietatis cõsumptionem,
℞. Iuris decocti colo transfusi, vncias sex.

Olei Irini,
Rutæ, } añ vnciam dimidiam.

Styracis drachmam vnam & dimidiam.

Commisceantur, & fiat metrenchytes.

Tempus
vrendi.

Pelsi vesperi, & dum somni appetit tempus, subiiciendi maximè veniunt:
& sex aut septem horis in vtero dimittuntur, ac dein extrahuntur. Eodem quo-
que tempore clysteres vtero infundi debent, totidemq; horis detineri. Ne-
cesse enim est quiete & decubitu: nisi velis vt statim quæ iniecta sunt, rursus ef-
fluant. Qui plura exempla desiderat, is medendi rationem nostram accedat.

DE ERRHINIS.

Caput XXV.

Ἐρρινα
Nasalia.

Eρρινα Græci vocant, quæ in oblongam ac pyramidis formam coacta, nari-
bus vt cerebrum à pituitosis purgent humoribus induntur. Vulgus medi-
corum Nasalia vocat. Sed non solum quæ hac forma naribus induntur, hoc
nomine appellant, sed & ea quæ illis infunduntur, aut illinuntur liquida. Qui
hodie medicinam faciunt, nomine ab ipsis conficto, Caput purgia, à purgan-
do capite sic dicta, appellant. Cæterum errhina quæ pyramidis formam, ac
filum sibi, vt pro arbitrio extrahi queant, alligatum habent, ex medicamento-
rum huic instituto seruientium speciebus, vt ex rescriptis patebit, liquore ali-
quo, aut adipe, & exigua cera exceptis cõponuntur: ad hunc quidem modum,

Caput pur-
gia.

℞. Maioranæ,
Saluiæ, } añ drachmam vnam.

Piperis albi,
Nigellæ,
Carpesiorum, } añ scrupulos duos.

Caryophyllorum,
Nucis moschatae, } añ vnciam & dimidiam.

Pyrethri,
Ellebori albi, drachmam vnam.

Castorij, scrupulum vnum.

Tusa, & in pollinem redacta, terebinthina resina & modica cera excipiantur,
finganturq; errhina, pyramidis formam referentia.

Porrò liquida quæ naribus infunduntur, aut illinuntur, è succis herbarum,
betæ nimirum, cyclamini, brasicæ, maioranæ, anagallidis, cæruleum haben-
tis florem, & foliorum inulæ, ac liquoribus ijs similibus: item oleis, & specie-
bus medicamentorum paulo antè commemoratorum, nempe piperis, pyre-
thri, nitri, struthij, nigellæ, marrubij, castorij, ellebori albi, & horum similium,
componuntur, in eum qui sequitur modum.

I.

℞. Succibetæ,
Cyclamini,
Brasicæ, } añ vnciam vnam & dimidiam.

Commis-

Commisceantur, & naribus infundantur.

II.

℞. Succī foliorum cucumeris syluestris, vnciam dimidiam.

Betæ, vnciam vnam & dimidiam.

Liquoris stillaticij maioranæ, vncias duas.

Carpesiorum,

Nigellæ, } añ scrupulum vnum.

Piperis albi, }

Tritis ijs quæ opus est, permisceantur, & naribus infundantur.

Cæterum qui iam dictis liquidis errhinis vtuntur, admonendi sunt, vt os aqua compleant, ne scilicet e naribus per meatus in os perfluant succi & liquores: caputq; in posteriora reclinandum. Satis autem erit vna vice semunciam succorum infundisse. Nunc exemplum errhini, quod naribus illinitur, subijciemus: quod

℞. Radicis cucumeris syluestris, scrupulum vnum.

Piperis albi,

Myrrhæ, } añ scrupulos duos.

Nigellæ, }

Struthij, scrupulum dimidium.

Trita & confusa excipiantur oleo irino, aut de piperibus, quod satis est, vt ad vnguenti consistentiam redigantur: & ijs nares illinantur, & ab ægro sursum trahantur.

Errhinorum autem vsus est in diuturnis capitis affectibus, præsertim morbo comitali, oculorum hebetudinibus, narium obstructionibus, odoratus difficultate, conuulsione cynica, & regio morbo. *Vsus errhinorum.*

DE STERNVTAMENTIS.

Caput XXVI.

Medicamenta, quæ Græcis *πταρμικά*, Latinis sternutamenta siue sternutatoria nominantur, eiusdem fere sunt generis cum errhinis, quod ex iisdem medicamentis conficiantur: nempe elleboro albo, struthio, pipere, castorio, cyclamino, euphorbio, nitro, ptarmice, & cumino. Atq; hæc quidem singula seorsim, ac simul leuissimè trita, admota naribus, sternutamenta mouent. Naribus autem per arundinem, calamumue, aut pennam insufflantur. Præstat autem hæc non insufflare, sed pyxidem, in qua hæc continentur, motam naribus admouere: & ægrotantes vt sursum trahant inspirando hortari, aut per specilli mucronem naribus penitissimè indere. Sed compositorum sternutatoriorum aliquot paradigmata subijciemus.

*Simplicia
sternutamentorum
cientia.*

I.

℞. Maioranæ,

Nigellæ, } añ drachmas duas.

Caryophyllorum,

Piperis albi,

Zingiberis, } añ drachmam vnam.

Struthij,

Castorij, scrupulum dimidium.

Singulis diligenter tritis, fiat puluis sternutatorius.

II.

℞. Nucis moschatae,

Radicis iridis illyricæ, } añ drachmam vnam.

Carpesiorum,

1 ḡ

Pyre.

Pyrethri, drachmam dimidiam.
 Ellebori candidi, scrupulum vnum.
 Piperis albi, } añ drachmam vnam.
 Radicis acori veri, }
 Trita redigantur in puluerem sternutatorium.

III.

℞. Piperis albi, }
 Struthij, } añ drachmam vnam & dimidiam.
 Nitri, }
 Cumini æthiopicæ, drachmam dimidiam.
 Castorij, } añ scrupulum vnum.
 Euphorbij, }
 Succicyclamini sicci, } añ drachmam vnam.
 Ellebori albi, }

Contusa, & cribrata, in æream pyxidem ad vsum res onuntur. Vfus autem tempore pyxis agitata aperitur, & naribus adhibetur.

Vfus.

Sternutatoriorum medicamentorum, idem qui errhinorum vsus. Nisi q̄ sternutatorijs interdum vtimur in excutiendis secundis, & ijs quæ naribus illap̄sa sunt.

DE APOPHLEGMATISMIS.

Caput XXVII.

Apophleg-
 matismi.
 Mastica-
 toria.
 Compositio-
 nis materia.

Vfus.

Tempus
 vtendi.

Aποφλεγματισμοί Græcis sunt medicamenta; quæ retenta in ore, & com-
 manducata per palati emissaria pituitam, & qui in capite coaceruati sunt
 humores noxios eliciunt. Barbaram sectantes medicinam, Masticatoria nomi-
 nant. Fiunt ex sinapi, hyssopo, cortice capparæ, origano, thymo, pulegio, vua
 passa, mastiche, cubebis, radice acori veri, zingibere, pyrethro, pipere, staphi-
 de agria, & id genus alijs, præcedentibus capitibus duobus commemoratis. Ho-
 rum sanè vsus varius est. Aut enim medicamenta in partes minutas concisa cõ-
 manducantur, dentibusq̄ confringuntur. Aut trita & contusa aliquo succo,
 vel liquore, vel melle excipiuntur, & in mansiles pastillos coguntur: & vbi po-
 stulat vsus, vnus præbetur mandendus. Aut medicamenta contusa, sacculo e
 subtili linteo confecto induntur, & manduntur. Aut ius decoctorum medica-
 mentorum diu in ore continetur. Atq̄ hic liquidus, vt priores solidi dici potest
 apophlegmatismus. Cæterum oportet manducantem deorsum nuere, & ex in-
 teruallis, quò congestus humor effluat, hiare. Vtendum autem apophlegma-
 tismis matutino tempore, & tum potissimum, quum à reliquis excrementis
 corpus vacuum est. Adhibentur autē hæc ad omnes capitis vetustos affectus,
 hebetudinem oculorum, auditus difficultatē, linguæ resolutiones, pustulasq̄
 omnes, quæ caput aut faciem occupauerint. Postillorum vsu aqua calida os
 abluendum erit, aut melicrato, aut ptisanæ succo. Nunc reliquum est, vt formu-
 las aliquot subiiciamus, è quibus studiosi componendæ rationem nullolabo re-
 cognoscent.

I.

℞. Piperis albi, drachmam vnam & dimidiam.
 Pyrethri, drachmam vnam.
 Hyssopi, } añ drachmam vnam & dimidiam.
 Origani, }
 Sinapi, drachmas duas.
 Zingiberis, drachmam vnam.
 Mastiches, drachmam vnam & dimidiam,

Trita

Trita excipiantur succo betæ, aut melle, & formentur manfiles pastilli,

II.

℞. Maceris, drachmam vnam.

Staphidis agrîæ, } añ drachmam vnam & dimidiã.

Cubebæ, }

Corticum radicis capparis, scrupulos duos.

Radicis acori veri, } añ drachmam dimidiã.

Nucis moschata, }

Trita excipiantur mastiche, pistillo calido conquassata & subacta, fingantur quæ pastilli manfiles.

III.

℞. Carpesiorum, drachmam vnam & dimidiã.

Piperis albi, drachmam vnam.

Vuarum passarum detractis vinaceis, drachmas duas.

Staphidis agrîæ, } añ drachmam vnam.

Pyrethri, }

Sinapi, }

Contusa immittantur in facculum, qui subinde in ore manducetur.

Magnam & immensam sylvam apophlegmatismorum habetis apud Galenum lib. 2. de Compos. medic. localium, cap. 26. ita vt non sit necesse pluribus exemplis vti. Liquidum exemplum in capite de gargarismis reperies.

DE ODORAMENTIS.

Caput XXVIII.

ODoramentorum nomine hoc loco veniunt intelligenda, omnia medica-
menta, tam simplicia quàm composita, quæ citra ignis accessionem suo
odore cerebrum alterare, roborare, & item grauem odorem, aut pestilentem
auram corrigere & depellere possunt. Horum autem varius est vsus. Interdum
enim simplicia medicamenta naribus duntaxat admouentur. Verbi gratia, Ni-
gella in aceto macerata, & deinde exiccata, aut per se linteolo tenui aut serico in-
serta, adhiberi naribus consuevit. Nonnunquam etiam multa simul simplicia
medicamenta permiscuntur. Aliquando ex iisdem linimenta, vnguentaue, aut
pilæ odorata, Poma nostri vocant, componuntur. Medicamenta verò quæ ad
compositiones odoramentorum adhibentur, sunt, moschus, ambar, nigella, Materia odoramentorum.
ocimum, maiorana, garyophylli, styrax, stacte, spica nardi, lauandula, lignum
aloes, ladanū, rosæ violæ, nymphæa, santali, & id genus alia: quæ singula è for-
mulis iam subiiciendis clarius cognoscent studiosi.

I. Calefaciens.

℞. Nigellæ tostæ, drachmam vnam & dimidiã.

Carpesiorum, drachmam vnam.

Maceris, scrupulos duos.

Caryophyllorum, scrupulum vnum.

Contusa & trita, deligentur in sericum, ad odorandum.

II. Refrigerans.

℞. Vnguenti populeon, drachmam vnam.

Oleorum violacei, } añ drachmam vnam & dimidiã.

Epapauere, }

Mandragoræ, scrupulum dimidiã.

Commistis omnibus, fiat linimentum, quo nares illinantur.

l iij

℞. Olei

III.

℞. Olei è spica, drachmas tres & dimidiam,

Lignialoes, } añ scrupulos tres.
Maceris, }

Ambar, grana duo.

Permixtis omnibus, fiat linimentum.

III. Calefaciens.

℞. Styracis, drachmas tres.

Caryophyllorum, } añ drachmas duas.
Cinamomi, }

Maceris, } añ drachmam vnam.
Nucis moschatae, }

Lignialoes, drachmam dimidiam.

Mastiches, drachmam vnam & dimidiam.

Moschi, } añ grana tria.
Ambar, }

Trita & cribrata, liquore stillaticio maioranae, & styrace liquido, quod satis est, excipiantur, finganturq; pilae odoratae.

V. Refrigerans.

℞. Florum nymphaeae, } añ drachmam vnam.
Buglosi, }
Violarum, }
Rosarum, }

Corticis mali citrii, drachmam vnam & dimidiam.

Maceris, drachmam vnam.

Santalorum omnium, añ drachmam vnam & dimidiam.

Papaueris albi, scrupulum vnum.

Semperuiui, scrupulos duos.

Ladani, drachmas duas.

Ambaris, grana quatuor.

Trita excipiantur liquore stillaticio lactuce, & styracis liquidi, formenturq; pilae odoratae.

In omnibus pilis construendis odoratis, postremum ambar & moschus adijciantur.

DE SUFFIMENTIS.

Caput XXIX.

Suffitus.

Vsus.

Suffitus, suffimentaue, quae Graecis θυμιάματα, hodie facientibus medicinam Suffumigationes dicuntur: sunt medicamenta, quae incenduntur, aut ignitis carbonibus injiciuntur. Vsus autem horum incensorum, ad odorem gratum conciliandum. Item ad destillationes ex capite in subiectas partes, grauedines, obstructions, frigidos alios cerebri affectus, & pestilentiae contagia arcenda. Conferunt etiam asthmaticis, & ijs quibus thorax humorum frigidorum ac crassorum copia refertus est: item suppurationibus, tussi, laterumq; doloribus. Sanguinem autem expuentibus suffimenta plurimum aduersantur: quod nimirum horum vsu accidat, vt vasorum ora rursus aperiantur. Parantur triplici potissimum forma, nempe pulueris, pastillorum, & candelarum, vt paulo post plenius dicetur. Caeterum in iam dictis thoracis affectibus, hunc in modum vapor per os est assumendus. Aeger vestibis circumseptus, in sede collocandus est, vt diuaticatis cruribus prona facie ad vtrumq; genu decumbat: atq; tum euaporatorio

rio

riò intra crura constituto, enitendum, vt per tubum fistulam ùe siue arundinem vapor exceptus, patulo ore inspiretur. Componuntur ex eadem ferè materia qua odoramenta, nempe castorio, ladano, calamintha, styrace, thure, mastiche, ligno aloes, saluía, castorio, moscho, ambra, spica nardi, caryophyllis, rosis, myrrha, casia, & id genus alijs, pro affectuum diuersitate: ac trita carbonibus insperguntur: aut styrace liquido, oleo, vel alio liquore excepta, digeruntur in pastillos, aut candelas, quibus vsu exigente ad sufficiendum vtimur. E formulis subijciendis res apertior fiet.

Componendi
ratio.

I. *Forma pulueris.*

- ℞. Pastillorum galliæ moschatae, vnciam vnam.
 Saluía,
 Maioranae, } añ drachmam vnam & dimidiã.
 Rosmarini, }
 Maceris, drachmam vnam.
 Caryophyllorum, } añ drachmam vnam.
 Cinamomi, }
 Foliorum lauri, drachmam dimidiã.
 Ligni aloes, scrupulos duos.
 Moschi, grana tria.

Terantur singula, & commistis omnibus, fiat puluis: qui, postulante vsu, vt
 nis carbonibus inspergatur.

II. *Pastilli specie.*

- ℞. Thuris, drachmas duas.
 Cinamomi, } añ drachmam vnam & dimidiã,
 Caryophyllorum, }
 Corticum mali citrij, drachmam vnam,
 Maceris, } añ scrupulos duos.
 Ligni aloes, }
 Myrrhæ, } añ drachmam vnam.
 Mastiches, }
 Pastillorum galliæ moschatae, drachmas duas.

Trita styrace liquido excipiantur, & informentur pastilli pro suffiando,

III. *Candele.*

- ℞. Ladani, vnciam vnam & dimidiã.
 Thymiamatis, vnciam vnam.
 Thuris, } añ drachmam vnam.
 Mastiches, }
 Styracis calamitæ, vncias duas.
 Caryophyllorum, } añ drachmam vnam,
 Cinamomi, }
 Nucis moschatae, }
 Ligni aloes, }
 Myrrhæ, drachmam dimidiã.
 Corticum mali citrij, scrupulos duos.
 Carbonum tiliæ, vncias duas.
 Asæ dulcis, vnciam vnam.

Cum terebinthina resina, & stillaticio rosarum liquore, quod satis est, fingantur candelæ.

FINIS LIBRI TERTII.